

Tuff väntan på psykakuten i Göteborg

"Så här ser väntrummet till psykakuten i Göteborg ut sedan ett år tillbaka. Det är mycket som skiljer mot hur det brukade fungera. Det finns ingen personal tillgänglig och så drar det en aning. □"

Den här statusen tillsammans med bilden ovan postade Amanda i Facebookgruppen Psykbubblan den 4 maj. Kunde det vara sant undrade vi? Vi skickade frågor till Amanda och här kan du läsa vad hon svarar.

Vilket sjukhus är bilden från?

– Bilden är från Östra sjukhuset i Göteborg, som har Göteborgs enda psykakut. Dit kommer människor med allt från missbruksproblem till psykoser och suicidrisk. I vanliga fall kommer man till psykakuten via en ljus och stor entré. Nu använder man istället en uppfart på baksidan av huset. Där finns den här väntrumscontainern, en avspärrning med kravallstaket, två vakter och en inredd container som är till för det första samtalet man får, som är med en sjuksköterska som ska bedöma hur man ska prioriteras i kön till läkaren.

Kan du berätta hur det går till när man söker hjälp akut?

– Det finns två olika sätt att bli inlagd på inom psykiatrin i Göteborg. De börjar dock likadant.

Du åker dit, väntar vid ett kravallstaket där det står två vakter. Efter ett tag dyker det upp en personal, som utomhus svabbar dig i näsan med en tops. Jag tror att alla sedan får vänta ute tills provresultatet är klart. Då anvisas man att vänta i containern, eller i vissa fall lämna sitt mobilnummer och ta en promenad om man har lust. I så fall ringer de när testresultatet kommit.

a) Om du inte redan har en plats förberedd på en avdelning utan som de flesta, åker direkt till akuten, så ska du bedömas av en sjuksköterska. Det skedde, i alla fall i november då jag sökte förra gången, i en lite mer ombonad container som även den står på uppfarten, fast innanför kravallstaketet. I november var den knappt ombonad utan kall, och utan ljudisolering. Det kom och gick människor medan jag pratade

med sjuksköterskan. Efter ett negativt covidtest kan du få komma in till den vanliga psykakuten. Där får du efter ett tag träffa en läkare, som eventuellt lägger in dig på en avdelning. Om avdelningen inte ligger på Östra sjukhuset beställs en taxi som du väntar på inomhus. Det här kan ha ändrats nu, men så här gick det till i november.

b) Psykiatrin försöker jobba med så kallade "direktinläggningar" som i vanliga fall innebär att patientens öppenvårdsläkare gör en uppgörelse direkt med en avdelningsläkare så att patienten slipper akuten helt och kan åka direkt till avdelningen. Men av någon anledning har inte avdelningarna möjlighet att själva covidtesta dessa patienter. Man måste därför som patient åka till psykakuten, ta ett test, vänta på svar och sedan invänta taxi till sin avdelning. Hela den här proceduren sker utomhus. För min del tog det ungefär en timme att få testresultatet, och sedan ytterligare 2,5 timme innan taxin kom. Eftersom det är särskilda avtal mellan vården och taxibolagen är det ofta lång väntan innan en bil blir ledig. Min var en timme försenad.

Vill du berätta hur du upplevde att vänta där?

– När jag kom till akuten mätte jag så fruktansvärt dåligt. Jag hade haft självmordstankar i flera veckor och var så slut. Jag hade inte varit själv på en vecka för att mina anhöriga var så oroliga för mig. Men på psykakuten hamnade jag bakom ett kravallstaket tillsammans med några andra vilsna sökande. Ingen personal frågade hur det var med mig. Det var fruktansvärt kallt och regnade. Containern de hänvisade till var öppen på två håll och halva golvet var blött. Jag funderade förstås på att sticka. Det skulle ta lång tid innan någon eventuellt skulle sakna mig, och då skulle jag redan ha hunnit ta mitt liv. Men jag längtade mest efter en filt. Jag hade ingen aning om när provet skulle vara klart, och sedan, vilken tid taxin skulle komma. Jag kunde inte gå iväg någonstans för taxin kunde ju komma när som helst. Mitt vatten tog slut. Jag började skaka av både ångest och köld. Jag blev kissnödig och tänkte att någon slags toalett borde de väl ha

ställt ut. Jag såg en i personalen och efter lite betänketid släppte hon in mig på den vanliga psykakuten. Jag njöt av både att få lätta blåsan och av värmen. Jag upptäckte att mina skor var genomvåta i tårna. När jag var klar gick vi ut igen och jag lämnades ensam. Då kom taxin. Taxichaufförerna som kör från psykakuten måste vänta och se så att man blir insläppt på avdelningen. När det var ordnat gällde avdelningens regler: man får absolut inte gå ut själv där innan man träffat en läkare för suicidriskbedömning. När jag träffade läkaren bedömdes det att jag inte heller efter det fick gå ut utan personal, eftersom risken att jag skulle ta livet av mig var så hög. Kontrasten mot de ensamma timmarna var häpnadsväckande.

Du kände till förhållandena sedan du sökt akut i november, hur påverkade det dig nu i ditt beslut att söka hjälp nu?

– Jag har definitivt väntat in i det sista för att söka hjälp på psykakuten. Det är redan från början en väldigt tuff miljö, och jag åkte enbart dit för att det var en direktinläggning. Annars riskerar man att hamna på en okänd avdelning. Jag var tvungen att åka själv till akuten eftersom man när det finns en plats för direktinläggning måste ta sig dit så fort som möjligt. Förra gången var min mamma med och det var inte en direktinläggning. Det var soligt ute då, så istället för att vänta i containern stod vi vid kravallstaketet innan jag fick komma in på riktiga psykakuten. Jag visste inte nu att jag skulle behöva vänta så många timmar utomhus, då hade mina anhöriga inte låtit mig åka dit ensam. En sån enkel grej som väder kommer definitivt påverka min benägenhet att söka till psykakuten framöver.

– Ända sedan sjukhusen införde rutiner kring corona har man inom psykiatrin gjort ett antal större förändringar. Det är till exempel inte tillåtet för patienter att gå på permissioner, träffa anhöriga eller gå och handla på Pressbyrå. Exakt när psykakuten gjordes om vet jag inte. Jag var där i november och då var det såhär. Sekretessen var då

dessutom under all kritik. De frågade när man stod i kö vid kravallstaketet vad man hade för personnummer och vad man sökte för.

Vill du tillägga något?

– Man skulle kunna invända att jag som skulle direktinläggas inte kan räknas som psykakutens patient. Samtidigt är det dit jag hänvisades, och där jag var tvungen att stanna. Visst var min taxi sen, men det är verkligen inget ovanligt. Och även de som senare blir insläppta i den vanliga byggnaden får vänta utomhus till en början. I vanliga fall så blir man omhändertagen och under uppsikt så fort man kliver in på psykakuten. Där finns toaletter, personal och något litet att äta. Anhöriga kunde i trygghet lämna av den vårdsökande personen på psykakuten.

Personalen som jobbade på psykakuten var väldigt fin. Jag fick chans småprata med en av dem några gånger när det uppstod en lucka i arbetet, och de gjorde vad de kunde för att underlätta för mig. Men under de förhållanden som råder hade de inte mycket att erbjuda utan att behöva tumma på de regler som satts upp. Och de hade som sagt – vad jag kunde förstå – inte på något sätt ett uppdrag att hålla mig vare sig varm eller i säkerhet. Personalen på plats var väldigt fin och medkännande, det är rutiner och de yttre omständigheterna som är under all kritik.

Anna Fredriksson

skickade frågorna till **Amanda**, som skrev svaren från avdelningen. Amanda är journalist men har sjukersättning sedan några år.

Bilden tog Amanda

Den 5 maj skickar vi texten till pressansvarig på Östra sjukhuset för en kommentar från verksamheten, den 1 juni har vi fortfarande inte hört något från verksamheten men **Matilda Eriksson sjuksköterska och representant för Vårdförbundet skriver:**

"Vårdförbundet, som företräder sjuksköterskorna på psykiatriska akutmottagningen, har inte blivit kontaktade av några medlemmar om detta och har därför inte tidigare behövt ha en åsikt i frågan. Men rent generellt kan man säga att dåliga vårdmiljöer troligen påverkar våra patienter negativt vilket i sin tur ofta medför etisk stress för medarbetarna och det i sin tur är en arbetsmiljöfråga.

Jag har haft ett kort samtal med en medlem på akutmottagningen och hen förklarar att den som söker på psykakuten bara får vänta ute i väntan på inskrivning (samtalet före triagesamtal). Medarbetarna har själva tyckt att det känts olustigt att låta patienterna vänta ute för länge så därför hittar man lösningar för att kunna släppa in på själva mottagningen så fort som möjligt.

Situationen med direktinläggningar är annorlunda för där är akutens enda uppgift att bistå med provtagning. De kan därför inte släppa in de väntade på akutmottagningen eftersom de inte är inskrivna där. Medarbetarna har försökt få ledningen att ändra tillvägagångssättet men inte nått fram.

Min egen reflektion är att pandemin skapar många svårigheter som vi inte alltid lyckas överbrygga. Tyvärr är det också så att Västra Götalands organisation gör att olika beslut behöver hanteras i många led. Här är containern där man tidigare tog emot patienterna (alltså inte väntrummet) ett exempel. Den fungerade dåligt både för medarbetare och patienter. Förutom att den var ganska otrevlig hade man så stora temperaturskillnader i olika delar av den att viss medicinsk apparatur faktiskt gick sönder av att flyttas från värmen under infravärmen till en kallare plats nära väggen. Dessutom ramlade en person på grund av en dåligt konstruerad ramp. Men trots att vårdenhetschefen och verksamhetschefen låg på så verkade inte Västfastigheter förstå hur angelägen situationen var. Det tog betydligt längre tid att få en byggbod till psykakuten än till de andra akutmottagningarna. Jag kan absolut fundera på om det beror på att psykiatrin av andra

verksamheter inte riktigt ses som "riktig sjukvård".

Med vänlig hälsning

Matilda Eriksson

Leg. sjuksköterska

Förtroendevald med facklig tid/ huvudskyddsombud

Område 2

Vårdförbundet

Sahlgrenska universitetssjukhuset